

HỢP TÁC QUỐC TẾ TRONG ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG LỰC LƯỢNG CÔNG AN NHÂN DÂN

TRẦN THU ANH*

Trong xu thế phát triển của giáo dục hiện nay, hợp tác quốc tế trong đào tạo, bồi dưỡng và nghiên cứu khoa học đang diễn ra như một tất yếu khách quan và ngày càng khẳng định vai trò quan trọng trong quá trình phát triển nguồn nhân lực của đất nước nói chung và của lực lượng Công an nói riêng. Bài viết tổng kết một số kết quả đạt được, chỉ ra những hạn chế, bất cập của công tác hợp tác quốc tế trong đào tạo, bồi dưỡng lực lượng Công an, từ đó, đưa ra một số đề xuất, kiến nghị nhằm nâng cao chất lượng công tác này trong thời gian tới.

Từ khóa: Hợp tác quốc tế; đào tạo, bồi dưỡng; lực lượng Công an; đề xuất, kiến nghị.

International cooperation in training, fostering and scientific research is an objective necessity in the current trend of education development and increasingly significant in the human resource development of the nation in general and of the Police forces in particular. The paper summarized achievements of the international cooperation in training the Police forces, pointed out its limitations and shortcomings, and proposed recommendations to improve its quality in the coming time.

Keywords: International cooperation; training; Police forces; recommendations.

NGÀY NHẬN: 20/02/2023

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 27/3/2023

NGÀY DUYỆT: 17/4/2023

Ngày nay, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - kỹ thuật, công nghệ đã tạo ra nhiều sự thay đổi lớn lao cho cuộc sống con người trên toàn cầu. Lĩnh vực bảo vệ an ninh quốc gia và bảo đảm trật tự, an toàn xã hội cũng không nằm ngoài quy luật phát triển của thế giới. Cùng với sự chuyển đổi mạnh mẽ của khoa học - kỹ thuật với trí tuệ nhân tạo, kết nối thông minh, cơ sở dữ liệu lớn đồng bộ, thế giới không chỉ “phẳng” (flat) mà còn “nhanh” (fast) đã đặt ra nhiều thách thức cho lực lượng thực thi pháp luật của bất kỳ quốc gia nào trên thế giới trong việc bảo đảm sự an

toàn cho con người, sự ổn định cho xã hội. Trong bối cảnh đó, hợp tác quốc tế là yêu cầu tất yếu để tạo sự đồng bộ, thống nhất và hiệu quả cho hoạt động của lực lượng thực thi pháp luật nói chung và lực lượng Công an nói riêng; yêu cầu tất yếu đó đòi hỏi đội ngũ cán bộ thực thi pháp luật nói chung, lực lượng Công an cần được đào tạo chuyên nghiệp, trang bị đầy đủ kiến thức, kỹ năng và có khả năng phối hợp liên quốc gia.

1. Đảng, Nhà nước ta đặc biệt coi trọng công tác hợp tác quốc tế (HTQT) để xây

* TS, Học viện An ninh nhân dân

dựng, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế hiện nay. HTQT trong đào tạo, bồi dưỡng (ĐTBD) đã được cụ thể hóa trong nhiều văn bản, nghị định, nghị quyết của Đảng, Nhà nước, cụ thể như: Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương (khóa XI) đã đề ra chủ trương về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo (GDĐT) đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.

Tiếp đó, tại Đại hội XIII của Đảng ta tiếp tục đưa ra quan điểm về công tác ĐTBD và HTQT: xây dựng đồng bộ thể chế, chính sách để thực hiện có hiệu quả chủ trương GDĐT cùng với khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu, là động lực then chốt để phát triển đất nước; chủ động và tích cực hội nhập quốc tế, giải quyết tốt mối quan hệ giữa độc lập dân tộc, tự chủ và hội nhập quốc tế; thúc đẩy hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng, hiệu quả vì lợi ích quốc gia, dân tộc, bảo đảm độc lập, tự chủ, chủ quyền quốc gia. Gắn kết chặt chẽ quá trình chủ động, tích cực hội nhập quốc tế toàn diện và sâu rộng với việc nâng cao sức mạnh tổng hợp, huy động tiềm năng của toàn xã hội; đổi mới, hoàn thiện thể chế trong nước, nâng cao năng lực tự chủ, cạnh tranh và khả năng thích ứng của đất nước¹.

Quán triệt các quan điểm chỉ đạo của Đảng, Nhà nước, Đảng ủy Công an Trung ương và lãnh đạo Bộ Công an luôn khẳng định HTQT trong ĐTBD là một trong những hoạt động quan trọng tạo ra sự bứt phá trong việc phát triển các nguồn lực Công an nhân dân (CAND) để phục vụ sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc; đồng thời chỉ đạo xây dựng, ban hành Nghị quyết số 17-NQ/ĐUCA và Chỉ thị số 13/CT-BCA ngày

28/10/2014 về đổi mới căn bản, toàn diện GDĐT trong CAND. Trong đó, Nghị quyết số 17-NQ/ĐUCA đã nêu rất cụ thể: “Chủ động hội nhập, nâng cao chất lượng, hiệu quả hợp tác quốc tế về giáo dục đào tạo. củng cố đẩy mạnh quan hệ hợp tác với các đối tác truyền thống, đồng thời mở rộng thiết lập quan hệ với các đối tác mới. Tích cực tranh thủ, thu hút các nguồn viện trợ quốc tế cho công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học”².

Từ quan điểm chỉ đạo đó, Bộ Công an đã đề ra nhiều chủ trương tích cực, năng động trong hoạt động HTQT về lĩnh vực GDĐT. Ngoài các mối quan hệ hợp tác với các đối tác truyền thống, Bộ Công an đã xây dựng và phát triển các nội dung hợp tác mới với các đối tác phù hợp; tích cực tham gia các diễn đàn hợp tác đa phương, các tổ chức quốc tế. Đồng thời, thông qua công tác đối ngoại, HTQT, vận dụng, khai thác có hiệu quả các nguồn hỗ trợ kỹ thuật của đối tác quốc tế với ưu tiên tăng cường năng lực, chất lượng đội ngũ cán bộ, giảng viên, tiếp thu có chọn lọc các kinh nghiệm quốc tế, xây dựng các chuẩn mực đào tạo, huấn luyện phù hợp với tiêu chuẩn quốc tế.

2. Những năm qua, công tác HTQT trong ĐTBD của lực lượng Công an đã có những bước phát triển vượt bậc, góp phần quan trọng vào việc nâng cao trình độ, kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ cho lực lượng Công an đáp ứng yêu cầu đấu tranh, phòng ngừa tội phạm, cụ thể được thể hiện trên các nội dung chính như sau:

Thứ nhất, đã xây dựng các mối quan hệ hợp tác với các đối tác quốc tế trong lĩnh vực GDĐT và nghiên cứu khoa học của lực lượng Công an. Bộ Công an đã có quan hệ hợp tác với 162 cơ quan thực thi pháp luật của 64 quốc gia và vùng lãnh thổ, thiết lập quan hệ nhiều mặt với các nước thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hiệp quốc, tham

gia hoạt động trong 52 tổ chức, diễn đàn HTQT đa phương, đàm phán ký kết 150 văn bản hợp tác quốc tế về bảo vệ an ninh trật tự, đấu tranh phòng, chống tội phạm và trong ĐTBĐ cán bộ ngành CAND³.

Đồng thời, với việc duy trì và nâng cao các mối quan hệ hợp tác với các cơ sở đào tạo an ninh, cảnh sát của các đối tác truyền thống, như: Bộ An ninh Lào; Bộ Nội vụ Vương quốc Cam-pu-chia; Đại học Tổng hợp Mát-xcơ-va, Bộ Nội vụ Liên bang Nga và các đối tác truyền thống khác trong khuôn khổ kế hoạch hợp tác hằng năm của Bộ Công an, lãnh đạo Bộ Công an đã chỉ đạo các đơn vị chức năng mà trực tiếp nhất là các trường, học viện chủ động, tích cực xây dựng các mối quan hệ mới thông qua nhiều hình thức, trong đó có ký kết các văn bản hợp tác với các đối tác, tham gia các chương trình, dự án đa phương, các diễn đàn hợp tác khoa học quốc tế.

Đến nay, các trường, học viện trong ngành CAND đã thiết lập quan hệ hợp tác với gần 20 đối tác quốc tế là các trường đại học và tổ chức giáo dục, khoa học - công nghệ quốc tế, các diễn đàn khoa học quốc tế. Cùng với liên kết đào tạo quốc tế, Bộ Công an đã cử nhiều lượt cán bộ đi học tập chương trình thạc sỹ, tiến sỹ theo các chương trình hợp tác đào tạo, học bổng tại các quốc gia, như: Nga, Ôt-xtrây-li-a, Anh, Nhật Bản, Đức... Đồng thời, thông qua các chương trình hợp tác song phương được thiết lập giữa các học viện, trường công an Việt Nam và các trường công an, cảnh sát của các nước, từ đó các trường, học viện đã cử nhiều lượt cán bộ, giảng viên đi đào tạo tại nước ngoài.

Thứ hai, đã thúc đẩy hợp tác trong lĩnh vực nghiên cứu khoa học. Hằng năm, Bộ Công an đã cử hàng chục đoàn cán bộ, giảng viên đi học tập, trao đổi kiến thức khoa học, tham gia các hội nghị, hội thảo

quốc tế cũng như đón tiếp nhiều lượt các nhà khoa học, nhà quản lý, nghiên cứu sinh tới học tập và làm việc tại các đơn vị của Bộ Công an. Thông qua các chương trình hợp tác với đối tác, Bộ Công an đã chỉ đạo các trường, học viện tiếp nhận nhiều lượt chuyên gia của Pháp, Hàn Quốc, Hoa Kỳ đến làm việc theo cơ chế trao đổi chuyên gia, hỗ trợ cán bộ, giảng viên của các nhà trường, học viện trong công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học. Đây là những cơ hội tốt để cán bộ, giảng viên của các nhà trường, học viện có thể tham khảo, tìm kiếm thêm những kiến thức chuyên môn, phục vụ tốt cho công tác giảng dạy, nghiên cứu của mình.

Bộ Công an đã phối hợp với các tổ chức quốc tế như INTERPOL (tổ chức Cảnh sát hình sự quốc tế), UNODC (Cơ quan Phòng, chống tội phạm và ma túy của Liên hiệp quốc), WCO (Tổ chức Hải quan thế giới)... đã tạo nhiều mạng lưới hợp tác, xây dựng nhiều chương trình và tổ chức đào tạo cho hàng nghìn lượt cán bộ thực thi pháp luật, cán bộ cảnh sát của Việt Nam với mục tiêu tăng cường năng lực kiểm soát tội phạm. Đồng thời, các trường, học viện cũng đã chủ động tham gia và là thành viên tích cực, chủ chốt của nhiều tổ chức GDĐT lực lượng thực thi pháp luật trong khu vực và quốc tế, như: Hiệp hội Cảnh sát Quốc tế (IPA), Hiệp hội Giáo dục - đào tạo cảnh sát quốc tế (ILEETA), Hiệp hội Học viện Cảnh sát quốc tế (INTERPA); Hiệp hội các cơ sở đào tạo cảnh sát châu Á (APTA), Hiệp hội Học viện Cảnh sát quốc tế INTERPA), Diễn đàn Khoa học Cảnh sát quốc tế (IPES)... Thông qua các diễn đàn hợp tác thường niên của các tổ chức này, các trường, học viện đã cử nhiều đồng chí lãnh đạo, cán bộ, giảng viên tham dự và trình bày các báo cáo khoa học có chất lượng, được đăng trên kỷ yếu của Hội nghị.

Thứ ba, đã tăng cường hợp tác trong lĩnh vực hỗ trợ kỹ thuật, chuyển giao công nghệ, tăng cường năng lực. Trong những năm gần đây, với chủ trương đúng đắn của Bộ Công an, các trường, học viện đã xây dựng được các cơ chế hợp tác hiệu quả trong lĩnh vực trợ giúp kỹ thuật, chuyển giao công nghệ, giúp nâng cao năng lực về GDĐT và tăng cường cơ sở vật chất. Tiêu biểu là các dự án hỗ trợ kỹ thuật về ĐTBĐ lực lượng thực thi pháp luật do Cơ quan HTQT Nhật Bản tài trợ; dự án hỗ trợ kỹ thuật về xây dựng cơ sở vật chất do Cơ quan HTQT Hàn Quốc tài trợ; chương trình tiếp nhận tình nguyện viên giảng dạy võ thuật Karatedo của Nhật Bản và Hàn Quốc; các chương trình hỗ trợ xây dựng tài liệu, giáo trình giảng dạy và tài liệu tham khảo cho các chuyên ngành giảng dạy tại một số trường, học viện do các tổ chức quốc tế tài trợ; tiếp nhận và sử dụng một số trang thiết bị và tư liệu nghiên cứu, tham khảo cho cán bộ, giảng viên nhà trường do các đối tác quốc tế trao tặng...

Tuy nhiên, việc HTQT trong ĐTBĐ lực lượng CAND vẫn còn những hạn chế, cụ thể là: (1) Việc HTQT thời gian qua chưa được tiến hành thường xuyên, liên tục, chưa mang tính đồng bộ, chiến lược. (2) Các hình thức hợp tác chưa đa dạng, linh hoạt và chưa thực sự hiệu quả mới chỉ dừng lại ở việc tìm hiểu, đàm phán mua sắm phương tiện kỹ thuật, xây dựng cơ sở vật chất là chủ yếu.

3. Thời gian tới, bối cảnh khu vực và thế giới sẽ còn nhiều diễn biến phức tạp, khó lường, tác động trực tiếp đến môi trường an ninh và phát triển của nước ta, đến quan hệ hợp tác, đối ngoại của Đảng, Nhà nước với các nước trên thế giới và trong khu vực. Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 sẽ giúp nền kinh tế của các nước trên thế giới phát triển hơn nhưng lại kéo theo các vấn đề về an ninh, an toàn xã hội. Nhiệm vụ bảo vệ an ninh quốc gia trong bối cảnh công cuộc đổi

mới đi vào chiều sâu, hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng đang đặt ra những yêu cầu mới đối với công tác HTQT trong ĐTBĐ lực lượng Công an. Do đó, để nâng cao hiệu quả HTQT trong ĐTBĐ lực lượng Công an cần tập trung nghiên cứu, triển khai một số giải pháp sau:

Một là, làm tốt công tác dự báo, đánh giá tình hình và xây dựng chiến lược hợp tác phù hợp. Trong bối cảnh các diễn biến phức tạp về an ninh, trật tự, xu thế tội phạm của khu vực và thế giới, đồng thời, điều kiện tình hình chính trị thế giới, chính sách của các nước có nhiều thay đổi nhanh chóng và thường xuyên, công tác đối ngoại và HTQT của Bộ Công an cần có sự chủ động trong nắm tình hình, đánh giá đối tác, bám sát chủ trương đối ngoại của các nước, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước và Bộ Công an, từ đó có lộ trình, xác định lĩnh vực, đối tác trọng tâm, ưu tiên và xây dựng chiến lược hợp tác phù hợp trong thời gian tới để có thể cân đối và khai thác các nguồn lực một cách hiệu quả nhất.

Hai là, cần chủ động đổi mới nội dung, hình thức HTQT nhằm nâng cao hiệu quả các hoạt động hợp tác GDĐT các trường Đại học, học viện, các viện nghiên cứu ở các nước trong khu vực và trên thế giới. Chủ động tham mưu cho các cấp lãnh đạo, quản lý về cơ chế, chính sách hỗ trợ cho các trường, học viện tham gia các hoạt động hợp tác với nước ngoài (cử giảng viên đi giảng dạy, đào tạo thạc sỹ, tiến sỹ, thực hành thực tế... tại nước ngoài) nhằm động viên, khuyến khích và kích thích cán bộ, giảng viên của nhà trường tham gia. Tích cực xây dựng và đề nghị với Bộ GDĐT, Bộ Công an về cơ chế hợp tác đào tạo các chương trình sau đại học giữa các trường, học viện trong CAND với các cơ sở GDĐT ở nước ngoài.

Ba là, tích cực tham mưu, đề xuất các cơ quan quản lý nhà nước về HTQT trong ĐTBĐ sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện hệ thống pháp luật, tạo hành lang pháp lý phục vụ hiệu quả công tác HTQT trong ĐTBĐ lực lượng Công an phục vụ công tác đấu tranh phòng, chống tội phạm, xử lý khủng hoảng và các mối đe dọa an ninh phi truyền thống. Nghiên cứu mở rộng và thiết lập các cơ chế hợp tác song phương với các nước, các tổ chức quốc tế trong khu vực và trên thế giới về ĐTBĐ lực lượng thực thi pháp luật nói chung và lực lượng công an nói riêng, nhất là trong phòng, chống tội phạm ma túy, tội phạm rửa tiền, tội phạm buôn lậu, tội phạm buôn người, tội phạm lợi dụng công nghệ cao... Thực hiện có hiệu quả các các hiệp định, thỏa thuận hợp tác về ĐTBĐ cán bộ mà Bộ Công an đã ký hoặc gia nhập. Tiếp tục nghiên cứu xây dựng, đàm phán, ký kết hoặc trình cấp có thẩm quyền ký kết, phê duyệt, phê chuẩn các thỏa thuận quốc tế song phương và đa phương nhằm tạo hành lang pháp lý phù hợp, đáp ứng yêu cầu hợp tác trong ĐTBĐ.

Bốn là, cần xây dựng kế hoạch tổng thể, dài hạn trong xây dựng và thực hiện các chương trình tham quan, học tập tại các cơ sở GDĐT ở nước ngoài và mời các cơ sở GDĐT, các trường đại học, học viện ở nước ngoài đến thăm quan và làm việc tại trường, học viện của Bộ Công an. Từ đó, tăng cường mối quan hệ hợp tác quốc tế và tạo điều kiện để cán bộ, giảng viên các nhà trường, học viện được mở rộng hiểu biết, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, năng lực ngoại ngữ và hội nhập quốc tế. Tăng cường việc trao đổi, mời gọi các nhà khoa học, các cơ sở GDĐT quốc tế trong hợp tác GDĐT tại các trường, học viện của Bộ Công an trên tất cả các lĩnh vực, như: GDĐT, thực tế, thực tập, nghiên cứu khoa học, trao đổi giảng viên và trao đổi tài liệu dạy học, xuất bản ấn

phẩm, bài báo quốc tế; tổ chức các hoạt động giao lưu quốc tế về văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao.

Năm là, tăng cường mối quan hệ phối hợp với các đơn vị chức năng của Bộ Công an, Bộ Ngoại giao, Bộ GDĐT trong thực hiện công tác đối ngoại, HTQT trong ĐTBĐ lực lượng công an.

Công tác đối ngoại và HTQT đòi hỏi sự hợp tác chặt chẽ giữa các cơ sở ĐTBĐ với các đơn vị chức năng của Bộ Công an, Bộ Ngoại giao (Cục Lãnh sự), Bộ GDĐT (vụ HTQT, vụ Giáo dục đại học). Do đó, để nâng cao công tác đối ngoại, HTQT trong đào tạo lực lượng công an cần tăng cường quan hệ phối hợp giữa các đơn vị nêu trên để bảo đảm cho công tác đối ngoại, HTQT được thực hiện thuận lợi theo đúng thẩm quyền của các đơn vị, cơ sở trong lĩnh vực huấn luyện, đào tạo và nghiên cứu khoa học công an □

Chú thích:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I*. H. NXB Chính trị quốc gia Sự thật, 2021, tr. 70.

2. *Nghị quyết số 17-NQ/ĐUCA ngày 28/10/2014 của Đảng ủy Công an Trung ương về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo trong Công an nhân dân.*

3. Bộ Công an. *Hội thảo quốc tế: “Đào tạo cảnh sát trong bối cảnh mới - kinh nghiệm của Việt Nam và quốc tế”*, năm 2018.

Tài liệu tham khảo:

1. *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 Ban Chấp hành Trung ương (khóa XI) về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*

2. *Chỉ thị số 13/CT-BCA ngày 28/10/2014 của Bộ trưởng Bộ Công an về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo trong Công an nhân dân.*

3. *Luật Giáo dục đại học* năm 2015.